

24.4.2006

1078/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Ulla-Maija Lindström

VEROTOIMISTON MENETTELY ASIAVIRHEEN KORJAAMISESSA seloste)

Kantelija pyysi eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan, oliko verotoimistossa joku tahallaan tai huolimattomuuttaan yrittänyt aiheuttaa hänelle taloudellista vahinkoa. Kantelija kertoi, että hän teki talvella 2000 oikaisuvaatimuksen verotuksen oikaisulautakunnalle vuoden 1998 verotuksestaan.

Oikaisulautakunta antoi asiassa 14.3.2000 hylkäävän päätöksen. Kantelija valitti päätöksestä hallinto-oikeuteen. Hän sai 26.5.2000 verotoimistosta ilmoituksen, jonka mukaan asia oli otettu verotuksen oikaisulautakunnassa uudelleen käsiteltäväksi. Oikaisulautakunta teki 20.6.2000 kantelijalle myönteisen päätöksen, mutta verotoimisto jätti ilmoittamatta asiasta hänelle. Kantelija tiedusteli keväällä 2002 puhelimitse asiaa, jolloin hänelle kerrottiin, ettei asiaa ollut vielä otettu käsittelyyn. Vasta kantelijan soitettua 2.3.2004 uudelleen verotoimistoon asia selvisi lopullisesti ja hänelle palautettiin väärin perustein perityt yli 7 000 euroa.

Apulaisoikeusasiamies Jääskeläinen totesi seuraavan.

Saadun selvityksen mukaan kantelijan verotuksen oikaisulautakunnan päätöksestä hallinto-oikeudelle tekemän valituksen johdosta verotoimistossa havaittiin, että oikaisulautakunnan päätös perustui puutteelliseen selvitykseen. Tämän vuoksi verotoimistossa päätettiin, että oikaisulautakunnan tulisi korjata aiempi 14.3.2000 tekemänsä päätös. Kantelijan valitusasiakirjat siirrettiin uudelleen oikaisulautakunnan käsiteltäväksi. Kantelijalle ilmoitettiin virheellisesti, että hänen hallinto-oikeudelle osoittamansa verovalitus tullaan hallintomenettelylain 8 §:n nojalla käsittelemään verotuksen oikaisulautakunnassa. Asiassa ei kuitenkaan ollut kysymys asian siirrosta toimivaltaiselle viranomaiselle, vaan hallintomenettelylain 26 ja 28 §:ssä tarkoitetusta asiavirheen korjaamismenettelystä. Tässä yhteydessä verotoimistolla ei myöskään ollut lakiin perustuvaa oikeutta kirjata asiaa valitusasiana päättyneeksi. Kantelijan valitusasiakirjat olisi käynnistetyistä korjaamismenettelystä huolimatta tullut verotusmenettelystä annetun lain 69 §:n perusteella toimittaa viipymättä hallinto-oikeuteen, jossa asia olisi tällöin kirjattu vireille tulleeeksi.

Verotoimisto ilmoitti edellä todetun mukaisesti kantelijalle 26.5.2000 päivätyllä kirjeellä, että hänen verovalituksensa tullaan käsittelemään verotuksen oikaisulautakunnassa. Kantelijalta ei siten voimassa olleen hallintomenettelylain 26 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla pyydetty suostumusta päätöksen korjaamiseen eikä hänelle myöskään ilmoitettu, että verotuksen oikaisulautakunta tulee korjaamaan aiemman päätöksensä ja päättämään asiasta uudelleen.

Verotuksen oikaisulautakunta kumosi 20.6.2000 antamallaan päätöksellä aiemmin 14.3.2000 antamansa päätöksen. Hallintomenettelylain 26 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä. Verotuksen oikaisulautakunnan ei siten olisi tullut kumota aikaisemmin tekemäänsä päätöstä, vaan poistaa se ja käsitellä asia uudelleen. Viimeistään tässä vaiheessa oikaisulautakunnan olisi tullut kuulla kantelijaa vasta sen jälkeen tehdä asiassa uusi päätös. Oikaisulautakunnan olisi myös tullut huolehtia siitä, että sen alkuperäisen päätöksen taltiokappaleeseen tai verohallinnon tietojärjestelmään merkitään tieto aiemman päätöksen poistamisesta ja asiassa tehdystä uudesta päätöksestä.

Niin ikään verotuksen oikaisulautakunnan olisi tullut hallintomenettelylain 28 §:ssä 1 momentin nojalla ilmoittaa korjausasian käsiteltäväksi ottamisesta ja toimittaa siinä tehty korjattu oikaisupäätös muutoksenhakuviranomaiselle eli hallinto-oikeudelle. Oikaisulautakunta lähetti korjatun päätöksensä verotoimistoon, jossa se joutui suoraan arkistoon. Tämän vuoksi oikaisupäätöksen edellyttämät maksuunpanomuutokset jäivät tekemättä eikä päätöstä myöskään lähetetty kantelijalle.

Edellä todetun virheellisen menettelyn seurauksena kantelijalle palautettiin 20.6.2000 annetun oikaisupäätöksen nojalla veroa yli 7 000 euroa vasta vuoden 2004 maaliskuussa.

Toimenpiteet

Apulaisoikeusasiamies totesi, että asiassa ei ole ollut kysymys vain inhimillisestä erehdyksestä ja asian kirjaamisesta tapahtuneesta virheestä. Apulaisoikeusasiamiehen käsityksen mukaan verotoimiston ja verotuksen oikaisulautakunnan korjaamismenettely oli asiallisesti virheellinen, osin lainvastainen ja huolimaton. Näiden viranomaisen virheellisten ja lainvastaisten menettelytapojen johdosta verotuksen oikaisulautakunnan korjatun päätöksen täytäntöönpano kesti kohtuuttoman pitkän ajan, miltei neljä vuotta.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 2 momentin nojalla apulaisoikeusasiamies antoi verotoimistolle ja verotuksen oikaisulautakunnalle vastaisen varalle huomautuksen niiden edellä todetusta lainvastaisesta menettelystä ja velvollisuuden laiminlyönnistä.

Lisäksi apulaisoikeusasiamies pyysi Verohallitusta kiinnittämään huomiota siihen, että veroviranomaiset tuntevat voimassa olevan hallintolain 50–53 §:ssä säädetyn korjaamismenettelyn perusteet ja näiden oikeusnormien sisällön.